

Jog & Fegyver

A minap felkérést kaptam egy lezárt ügyben a rendkívüli felülvizsgálat előkészítésére, amivel őszintén bevallva igazából nem tudtam mit kezdeni, pedig nagyon szerettem volna eredményt produkálni. Az ügy azonban annyira tanulságos, hogy még ilyen állapotában is érdemes közkinccsé tenni, talán okulás céljából.

A történet főszereplője egy idős műszerész mesterember, aki úgy gondolta, hogy az eddig felhalmozódott több évtizedes szakmai tapasztalataiból merítve – a fegyverekhez való vonzódására alapítva - egy teljesen újszerű működési elvű lőfegyvert tud konstruálni. Az ötletet tett követte, azonban szerencséjére vagy szerencsétlenségére, egy betörő tett látogatást a műhelyben. A mester ki is hívta a rendőrséget, akiknek a szeme a betörő rögzítendő nyomai helyett egyből a műhelyben levő fegyvernek látszó tárgyakra irányult. Ettől kezdve a rendőrséget már nem is érdekelte a betöréses lopás tettese, hanem teljes erővel igyekezett felderíteni a lőfegyverrel visszaélés büntettét. Azt már az elején megállapították, hogy az egyik fegyver egy .22-es TOZ 8 puska, melyen átalakítások történtek, a másik viszont egy 9 mm-es Flóbert puska, illetőleg találtak még egyéb fegyver alkatrészeket is. Az ügyben több igazságügyi fegyverszakértő is eljár. Szakvéleményeik viszonylag egységesek voltak, de azért néhány nüansznai eltérés azért mutatkozott. Az ügyészség a mestert lőfegyverrel visszaélés büntettével vádolta meg és az ügy lezárásakor a bíróság is ebben mondta ki bűnösnek, mely miatt megrovásban részesítette. A II. fokú bíróság a terhelt fellebbezése miatt eljárva az ítéletet helybenhagyta.

Ennyi az ügy rövid summázata, azonban érdemes a dolgok mélyére nézni. A bíróság az ítéletének indoklása során mindkét fegyvert a vádlott terhére róta, a TOZ 8 puskát engedély nélkül tartott fegyverként, a Flóbert fegyvert engedély nélküli gyártott fegyverként.

Megjegyzendő, hogy a büntetőügy indulásakor – 2006. február végén - a flóbert fegyver már elvileg engedély köteles volt ugyan, de a korábban engedély nélkül flóbert fegyvert tartóknak még mintegy 4 hónapja volt az engedélyeztetésre. Ennek oka, hogy a 253/2004 (VIII.31.) Korm. r. 51.§.(1) bek.-e az engedélyeztetésre 2005. június 30-ig adott határidőt, majd a nagyfokú érdektelenséget (vagy polgári engedetlenséget) látva a 118/2005 (VI.27.) Korm. r. módosította a határidőt 2006. június 30-

ra. Ebből logikusan következik, hogy amennyiben a Flóbert fegyver vonatkozásában nem a gyártást állapítják meg, akkor büntetőjogi tényállás hiányában a bűnösség nem állapítható meg.

Az elsőként kirendelt szakértő (E.G.) megállapította, hogy a Flóbert fegyver házi készítésű, de nem befejezett, ami lőfegyvernek minősül, a TOZ 8 puska ugyan hatástalanított, de nem a hatályos szabályok szerint, ezért további szakértői vizsgálatra van szükség.

Már itt felmerül a kérdés, hogy – természetesen gyártás, készítés esetében - mikortól lőfegyver a lőfegyver, hiszen ennek a technológiai folyamatnak jól elhatárolható szakaszai vannak, melyek objektív módszerekkel egymástól elhatárolhatók, szakaszolhatók. A jogalkotó nem ad erre a kérdésre választ és igazából a szakértők sem foglalkoztak ezzel a kérdéssel olyan mélységben, ahogy kellett volna. Viszont a szakértő a kirendelő határozatban feltett kérdésekhez van kötve és igazából nem nagyon terjeszkedhet túl ezen. Ekkor viszont azt kell mondani, hogy a nyomozó-illetőleg a vádhatóság vagy a bíróság volt felületes, amikor nem a megfelelő kérdéseket tette fel a szakértőknek. Ebben sajnálatos módon szinte minden azonos séma szerint gondolkodik. Az eljáró szerveket kizárólag az érdekli, hogy az adott eszköz az adott pillanatban minek minősül.

Egy kis kitéréssel megjegyzem, hogy a megindított büntetőeljárás során senkit nem érdekel – még a bíróságot sem - hogy a büntetőeljárás tárgya netán egylövetű, .22 Short löszert tüzelő, hosszú csövű puska, vagy pedig egy 9 mm Para löszert tüzelő, 66,5 cm teljes hosszal és 32 lőszeres tárral rendelkező Steyer AUG Police félautomata lőfegyver *(itt most az UZI vagy egyes körökben változatlanul kedvelt Skorpió géppisztolyokat azért nem említem, mert ezek még engedéllyel sem tarthatók, de még sajnós erre sem kíváncsi senki.)*

A hatóságokat csak az érdekli, hogy az adott fegyver lőfegyver-e vagy sem, volt-e engedély vagy sem. Meglehetősen sok fegyveres ügyben járok el, de még véletlenül sem kérdezte meg senki, hogy az adott fegyver vajon milyen célra használható, milyen egyéb veszélyeket hordoz, milyen a hatásos lőtávolsága, ölőhatása, netán KO. értéke. A bíró majd bemérlegeli, hiszen a jogszabály meghatározza a büntetés mértékét, a figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket, de maga a fegyver az ítéletben nem igazán játszik szerepet.

Megjegyzem, hogy pl. a német büntetőjogban teljesen más a helyzet. Egy .22 cal egylövetű puska soha nem kerülhet azonos büntetőjogi kategóriába egy 7,62 mm-es Kalasnyikovval. Nálunk viszont ez a helyzet. A bírók döntő többsége lőfegyvert csak a filmekben látott *(mert nő, mert sumákolt és nem volt sorkatona, vagy már meg is szűnt a kötelező katonai szolgálat intézménye mire abba a korba került)* így nem csoda, hogy egyes esetekben már a lőfegyver szótól is fóbiájuk támad, és azon csodálkoznak, hogy miért csak 8 év a maximálisan kiszabható büntetés. Az ebbe a körbe bele

nem tartozó kevés kivételről meg rendszeresen írok ebben a rovatban, miként ezt most is teszem. Ennyi kitérő után folytassuk a történetet.

Mindhárom szakértői vélemény a .22 TOZ puska esetében megegyezik abban, hogy a fegyver nem a jelenleg érvényes szabályok szerint lett hatástalanítva, de volt olyan szakértő (H. I.) aki szerint a fegyver a korábbi szakvéleményben leírtak alapján a 14/1991 BM rendelet szerint lehetett hatástalanítva. Sajnos a bíróság előtt részletesen nem ez a szakértő került kihallgatásra, hanem az, aki (M.A.) - meglehetősen szakszerűtlenül - annak adott hangot, hogy amennyiben a hatástalanítási igazolás nem lelhető fel, akkor bizonyosan szakszerűtlenül került a fegyver hatástalanításra, ugyanis a hatástalanítási engedély mindenképpen fellelhető kell, hogy legyen a rendőrhatóságnál és ennek hiánya is bizonyítja a hatástalanítás szakszerűtlenségét. Sajnálatos módon a bíróság ennek a szakértő véleményének adott hitelt ahelyett, hogy ellenőrizte volna a jogszabályokat vagy a másik szakértőt is (H.I.) kihallgatta volna. Amennyiben a bíróság elolvassa a hatályos jogszabályokat és nem támaszkodik jogkérdésben is a szakértői véleményre talán másképp alakulhatott volna. Például meggyőződhetett volna arról, hogy a korábbi jogszabályi előírások szerint hatástalanított fegyvereket az új jogszabály hatályba lépésével nem kellett ismételt, az új előírásoknak megfelelően hatástalanítani.

A hatástalanítási eljárással kapcsolatban a szakértő hosszas előadást tartott a jelenlegi engedélyezési folyamatról és annak dokumentációjáról, miközben még azt sem tudta senki megmondani – ő sem - hogy melyik évben volt a hatástalanítás (H.I.-nek volt egyedül egy ésszerű ötlete, de ő csak szakvélemény ellenőrzésére kapott felhatalmazást) és ezáltal nyilvánvalóan nem tudhatjuk, hogy vajon a hatástalanítás évében mi volt a szabályozott ügymenet. Ettől függetlenül a bíróság nem vette észre a szakértő előadásának ezen lényeges hiányosságát és az ebben rejlő csúsztatást és ez megalapozta az ítéletet ebben a vonatkozásban, vagyis a .22 cal. TOZ 8 típusú puska – noha esetleg nem is volt az - a bíróság ítéletében lőfegyverré vált.

Más a helyzet az ún. Flóbert puskával, melyről az igazságügyi szakértő (M.A.) megállapította, hogy 8,7 mm-es huzagolatlan csövű, mechanikai irányzékkal ellátott, ismeretlen eredetű fegyveralkatrészekből összeépített, lengő ütőszeges, egyedi zárolású, egylövetű puska. Átlagosan mért csőtorkolati energiája a 9 mm-es Flóbert tölténnyel 89 Joule (!). Ilyen típusú szerkezeti megoldással jelenleg kereskedelmi forgalomban Flóbert kaliberű töltény működtetésére alkalmas puskát nem forgalmaznak. A szakértő nyilatkozott még arról is, hogy a fegyverrel lőttek illetve, hogy utolsó lövés után nem tisztították. A lövedék sebesség mérésről jegyzőkönyvet mellékelte.

Ez viszont valóban olyan szakértői munka volt mérési eredményekkel, fényképekkel és szakszerű következtetéssel, mellyel kapcsolatosan semmiféle érdemi ellenvetés nem lehet tenni. Megállapította, hogy ilyen fegyver nem kapható és az alkatrészek sokféleségéből szakszerűen következtetett a házi összeállításra. Megjegyzendő, hogy a gyanúsított a rendőrségi meghallgatásakor maga is prototípusként beszél róla, amit saját maga fejlesztett ki. Abból indult ki, hogy mint mesterember ilyen fegyvert szabadon kitalálhat, aztán, majd ha az általa kitalált újítását bejegyezteti, akkor a gyártáshoz már nyilván kell valamilyen engedély. Megkülönböztetve is, ez csak Flóbert (később gumilövedékesnek nevezi) amihez ekkor nem kellett engedély. Valóban nem kellett, de csak a tartásához. A gyártásához, kereskedelméhez, behozatalához már engedély kellett és bizony azzal nem rendelkezett. Mivel a szakértő a fegyverrel sikeresen adott le lövéseket valószínűsíthető, hogy a készítés, gyártás már olyan készütségi fokban valósulhatott meg, ami még a nyilvánvalóan észlelhető folyamatban levő gyártás ellenére is elérte már azt a fokot, ahol lőfegyvernek kellett ezt az eszközt minősíteni. Ez egyértelműen a szakértő kompetenciájába tartozik, mert bármennyire is jogkérdés a lőfegyver definíciója, itt olyan technikai tényeket kellett a jogszabályi követelményekkel összevetni, ami egyértelművé tesz a szakkérdést.

A bíróság az idős mestert megrovásban részesítette, ami a büntetőjog legenyhébb szankciója. Nem minősül sem fő-, sem mellékbüntetésnek csupán intézkedésnek. Ennek kimondásával a hatóság a rosszallását fejezi ki, és az elkövetőt felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől. Akárhogy is olvastam a részemre átadott anyagot nem láttam meg azt a pontot, ahol a felmentő ítélet reménye felcsillanna, mert bárképpen is minősítik esetleg a későbbiekben a .22 TOZ 8-at (netán ténylegesen hatástalanítottak) a saját gyártmányú 89 Joule-t produkáló Flóbert fegyver csak meg fog maradni, mint büntetőjogi tényállás, amivel egy ügyvéd nem tud mit kezdeni egy felülvizsgálati eljárás során.

Noha folyamatban levő ügyekről ritkán írok, hiszen a jogerős döntésig még sok minden változhat, egy ügyet még mindenképpen meg kell említenem. Egy nyugat-dunántúli hagyományörző egyesület fegyvereit (vagy vezetőjét szemelte ki a rendőrhatalom valamilyen céllal és az egyesület vezetője ellen eljárást is indított lőfegyverrel visszaélés büntette miatt. Pikantériája a dolognak, hogy a hagyományörző egyesület a fegyvereit a rendőrség által is használt épületben tárolta, így azokról a rendőrségnek napi ismereti voltak már hosszabb ideje.

Az egyesület tulajdonában levő 1 darab 43M 9 mm Mauser (Király) gépkarabélyt, 9 darab 43M 7,92 mm Mauser (8*57 IS) kaliberű és a 8 darab 35m 8x56 R kaliberű hatástalanított fegyvert lefoglalták. A szakértő megállapította, hogy a gépkarabély hatástalanított, a puskák közül 7 darab a 253/2004 (VIII.31.) Korm. r. szerint került hatástalanításra, 6 darab a 14/1991 (X.31.) BM. r. szerint került hatástalanításra. 4 darab viszont igaz, hogy a 14/1991 (X.31.) BM rendelet szerint került hatástalanításra, de csak a csövük, mert a zárszerkezet nem lett hatástalanítva. Ezek a zárszerkezetek tűzfegyver fődarabnak számítanak és megszerzésük és tartásuk engedélyhez kötött. Ezzel ugyan a büntetőeljárás megszűnt nagyon hamar, de megmaradt a lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés, aminek a szankción túli jogkövetkezménye – volt már erről több cikkben is szó- igen komoly joghátrányt jelent. Ekkor kapcsolódtam bele az ügybe és tekintetem át a szakértői véleményt. Elsősorban a zárszerkezet hatástalanításával kapcsolatosan voltak kétségeim.

Nekem itt valami igen nem stimmel gyorsan megnéztem a szakértő által hivatkozott BM rendelet 22. mellékletét és ezt láttam:

22. számú melléklet a 14/1991. (X. 31.) BM rendelethez

Lőfegyverek hatástalanítása

1. Hatástalanításkor a töltényűr felől a csőbe (csővekbe) a csőfurnatnak megfelelő méretű, legalább 60 mm hosszú, szorosan illesztett acéldugót kell beütni úgy, hogy a töltényűrbe vaklőszert se lehessen betölteni.

A 60 mm-nél rövidebb csövű fegyvereknél az acéldugó az előbb leírt módon, legalább a cső hosszának kétharmadáig érjen.

Az acéldugót a csővel együtt a töltényűrnél legalább 6 mm-es fúróval át kell fúrni úgy, hogy a beütött acéldugó is átfúrásra kerüljön. Az így elkészített furatba acélcsapot kell ütni és hegesztéssel rögzíteni.

A csőfalat még egy helyen - lehetőleg takart részen - át kell fúrni. A revolverek hatástalanításakor a csövön kívül a dob furataiba is acéldugót kell a fentiek szerint beszerezni úgy, hogy vaktöltényt ne lehessen betölteni. A hatástalanított fegyverek ütőszégeinek csúcsát le kell vágni úgy, hogy az előretolt állapotban (mellső helyzetben) se álljon ki fészkéből.

Szóval mit is ír a szakértő úr (K.Z.) által hivatkozott jogszabály a zárszerkezetéről?

Semmit. Egyedül a zárszerkezetben levő ütőszegről írja azt, hogy le kell vágni, de tekintettel arra, hogy az ütőszeg a lőfegyverek esetén cserélhető, ennek nincs semmilyen jelentősége. Még megfordítva sincs, vagyis ha egy fegyvernek hiányzik az ütőszege, a fegyverszakértő lőfegyvernek fogja minősíteni, mert nem szenved olyan hiányosságban, ami átlagos hozzáértéssel ne lenne

elhárítható, vagyis a lőfegyver szakműhely és szakszemélyzet igénybe vétele nélkül is tűzkésszé tehető, még Gipsz Jakab gépesített lövész sorkatona által elsajátított ismeretek birtokában is. Érdekes módon ez a szakértő - csak, hogy az előző esettel összevessem - nem hiányolja a hatástalanítási igazolásokat, engedélyeket és ügymenetet sem. Ebben azért van logika, különösen, ha a fegyverek hadi voltára gondolunk. A lőfegyver fődarabok engedélyhez kötöttségét azonban nem igazán logikusan veti fel, hiszen minden fődarab osztja a fegyver sorsát és nem lehet attól elválasztani. Ha a fegyver alapvetően nem minősül lőfegyvernek és ezáltal nem engedély kötelesnek, akkor annak fődarabjai sem minősülhetnek olyan fődarabnak, melyek engedélykötelesek. Meglehetősen nagy azon lőfegyver fődarabok száma, melyek jelenleg gáz-riasztó fegyver alkatrészeivé váltak, hogy csak a Keserű Fegyvergyár termékeire utaljak, Gorkij 65, Sniper, Parabellum-K, R-Police. Ezek az engedély nélkül tartható gáz-riasztó fegyverek gyakorlatilag lőfegyver fődarabokat tartalmaznak, sok esetben ezeken a fődarabokon semmiféle változtatás nem történt. Így aztán nem mondható ki egyértelműen, hogy lőfegyver fődarabot kizárólag engedély alapján lehet tartani, hiszen ezek a fegyverek is szabadon tarthatók, mindenféle szankció nélkül.

Itt tartunk és a harc tovább folytatódik olyan nyilvánvaló dolgok miatt, aminek a megértéséhez egyeseknek csak a szemüket kellene kinyitni és csak egy kicsit kellene logikusan gondolkozni.

Dr. Bokros Gábor
ügyvéd